

XXXII. Virksomhedsteori konference

Fjelsted Skov Kro 5.-7. november 2021

Kriser

På dette års virksomhedsteoretiske konference sætter vi spot på krisebegrebet. En krise er, når et system ikke længere kan fungere på den måde, det har gjort hidtil og dermed står ved et afgørende vendepunkt. Alle ting i verden eksisterer i modsætningsforhold, og nogle gange udvikler disse modsætninger sig på en måde, som skaber krise. En krise kan fx opstå i et parforhold, der har fungeret på en bestemt måde i mange år, men nu ikke længere kan opretholde sig selv, fordi børnene er flyttet hjemmefra. Hvor præmisserne for forholdet dermed er ændret, og de indre modsætningsforhold ikke længere tøjles af omstændighederne. Det kan også være en krise i en samfundsøkonomi, som har kunnet fungere med fiktiv værdiansættelser af boliger, som pludselig ikke kan bære sig selv længere, fordi modsætningen mellem fiktiv værdi og faktisk materialitet bliver for stor. Fælles for kriser er, at et system ikke længere kan blive ved med at fungere, som det har gjort hidtil, og at krisen er en overgangstilstand frem mod en justering, en ny funktionsmåde eller et sammenbrud. En krise vil have tendens til at vende tilbage, hvis de forhold, der er afgørende for krisens opståen, ikke ændres men blot justeres. En krise kalder altså på sammenbrud eller en reel strukturel omorganisering.

I systemer er der mikrokriser hele tiden. På denne konference vil vi dykke ned i større eller mere principielle kriser med henblik på at beskrive og forstå dem virksomhedsteoretisk. Vi vil stille os selv og hinanden spørgsmål som: Hvordan har det fænomen, vi beskriver, fungeret hidtil? Hvilke virksomheder, motiver og strukturer har opretholdt det? Hvorfor kan det ikke fortsat fungere sådan? Hvilke modsætninger i og udenfor systemet bidrager til krisen? Hvilke nye mulige former, kan systemet antage? Hvilke nye praksisformer, udvikling af motiver og bevidsthed og rammer vil blive nødvendige? Hvilke strukturændringer skal der til, for at krisen ikke gentager sig? Kan kriser forudses, og hvilke indikatorer skal man holde øje med?

Det er helt åbent, hvilke typer af kriser, man kan beskæftige sig med på konferencen. Det kan være klimakriser, økonomisk-strukturelle kriser, identitetskriser, udviklingspsykologiske kriser, organisatoriske kriser, mv. Kriserne kan tilgås ud fra vidt forskellige tilgange som developmental work research, organisationsanalyse, etnografi, udviklingspsykologi, politisk økonomi, mv. Fælles for konferencens indlæg vil være, at de forholder sig aktivt og eksplicit til krisebegrebet, som det kan forstås indenfor en virksomhedsteoretisk ramme.

Foreløbigt Program

Fredag

17.00	Ankomst
18.00	Aftensmad
19.15	Velkommen til

20.00 Oplæg 1. Jens Kvorning & Klaus B Bærentsen: Kriser som generelt fænomen i økonomi og psykologi

Menneskeheden befinder sig i en faseovergangsperiode ved overgangen fra holocæn til antropocæn, der kan karakteriseres som en global bystat - civilisation i egentlig forstand. Som andre tidligere faseovergangsperioder (jæger-samler til agerbrug, ... feudalt stændersamfund til kapitalisme) er den nuværende kendetegnet ved forekomsten af forskellige krisefænomener, blandt hvilke vi har udvalgt tre, som vi ønsker at diskutere. I oplægget søges den oprindelige forbindelse mellem politisk økonomi og psykologi i virksomhedsteorien revitaliseret, idet det forsøges påvist, at en stigende del af befolkningen i de kapitalistiske samfund efter år 2000 forhindres i optimal tilegnelse af samfundsmæssige, kulturelle og biologiske kapaciteter gennem forkrøblinger af individernes virksomhedsstrukturer som følge af økonomisk-samfundsmæssige krisefænomener.

21.00 Det med småt ... løst og fast fra deltagerne ...

Lørdag

8.30 Morgenmad

9.30: Oplæg 2. Ernst Schraube: Rethinking Psychology in a World in Crisis

As a response to a world in a deep crisis, socially and ecologically, a critical self-reflection has set in among scientists in various disciplines including psychology on how modern sciences have been part of the problem. Scholars ask how we have to fundamentally rethink our scientific self-understanding and our theoretical and methodological conceptions – to be able to meaningfully work with these problems and thus become part of enabling a viable future. Drawing on these discussions and building on the achievements of cultural-historical activity theory as well as critical psychology, I will outline three major lines of epistemic renewal: (1) From an anthropocentric, instrumental epistemic frame toward a psychology from the standpoint of the human subject; (2) from an individualistic, disembodied epistemic frame toward a psychology of thinking things in their connections; (3) from technological somnambulism toward a critical social psychology of technology trying to overcoming the discrepancy between creation and imagination in human agency.

10.30 Kaffepause

11.00 Oplæg 3. Olav W. Bertelsen: Programming as work and crisis

Historically, programming languages have evolved as layers on top of the physical computers structure consisting of logical gates constituting CPU and data storage. Inspired by Bærentsen (1989), the evolving generations of linguistic constructs can be understood as crystallization of action with a previous generation of linguistic construct. E.g. symbolic assembler languages crystalize manual memory allocation.

Historically, software crisis has been discussed in computer science as a result of increasing power and complexity of the evolving technology (Dijkstra, 1972). While myriads of methods tools and techniques, including quality management standards such as CMMI, have been developed, it still seems to be the cases that programming is ridden with crisis. The software crisis is constantly renewed.

In the talk, we aim to outline an activity theory-based account on programming, borrowing from work on e.g., artefact ecologies, complex mediation and developmental work research. And we will systematize a notion of crises in and around programming work. We hope to be able to better understand programming as mundane work and provide new insights for the development of new programming languages and tools.

12.00 Frokost

13.30 Oplæg 3. Jacob Klitmøller og Lise Isabella Meistrup: Person(lig)hed og klimaambivalens

I en artikel i Psyke & Logos kritiserede vi (nudging-)forskningen i klimahandling på to fronter: For det første for den grundlæggende lineære og mekaniske forståelse af personers (påståede mangelfulde) tænkning som denne forskning bygger på – hvilket vi brugte Dewey til at udfordre. Og for det andet – gennem begrebet om 'wicked problems' – fra en overordnet (overindividuel) samfundsvinkel, hvor pointen var, at klimakrisen skal forstås i forlængelse af andre 'kriser' (finansmarked, social reproduktion, forbruget af ikke fornybare resurser). I dette oplæg fortsætter vi afsøgningen af spørgsmålet om 'klimahandling' gennem dels inddragelse af empiri (Lises interview med personer om håndteringen af ambivalens i forbindelse med personlig klimahandling, stadig med baggrund i blandt andet Dewey). Dels søger vi efter en kobling af (d)et kulturhistoriske/virkomhedsteoretiske personbegreb og spørgsmålet om samfundsmæssige kriser (her: klimakrisen).

14.30 Kort pause

15.00 Oplæg 4. Louise Margrethe Pedersen: Udviklingskriser og -konflikter i voksenalderen

Analyse af psykologisk udvikling og udviklingskriser er oftest rettet mod med børn og unges udvikling, hvor man forstår de udviklingsmæssige kriser som primært endogent betingede udviklingsstadier. I oplægget sættes den voksne udvikling i centrum og der kigges på, om og hvordan udviklingskriser kan se ud hos voksne. Dette gøres ved at samstille Bozhovich's psykologiske krisebegreb med Leontjev og Dreiers konfliktbegreb. I oplægget lægges der op til, at man kan forstå konflikt- og krisebegrebet i forlængelse af hinanden, og at særligt konflikt kendetegner den voksne udvikling. Desuden reflekteres der over, hvordan Séves forståelse af samfundsstrukturelle individualitetsformer kan kaste lys over den individualitetstype, der produceres i det vestlige samfund i dag og medformer udviklingskriser og -konflikter i voksenalderen.

16.00 Kaffepause

16.30 Debat. Virksomhedsteorikonferencen nu og i fremtiden

Virksomhedsteorikonferencen har i årtier været omdrejningspunktet for udvikling af virksomhedsteoretisk forskning og praksis. I de seneste år er vilkårene for forskning i Danmark ændret samtidigt med at mange af kærnetropperne er nået pensionsalderen.

Howdan skal vi fortsat fremme virksomhedsteori i Danmark? Har konferencen den rigtige form? Er det tid til at udvikle andre tiltag? Er der andre miljøer vi med fordel kunne samarbejde tættere med?

Arrangørgruppen lægger op til diskussion og ideudvikling.

17.30 Pause

18.00 Aftensmad

20.00 Fest

Søndag

8.30 Morgenmad

9.30: Oplæg 6. Opsamlende diskussion

Hvad har vi fundet ud af om kriser i et virksomhedsteoretisk perspektiv? Hvad er de særlige styrker og er der noget der bør udvikles?

Vi satser på at kunne lave en lidt stramt styret ideopsamling og -generering.

10.30 **Nyt fra ISCAR**

11:00 **Generalforsamling i Forening Dansk Kulturhistorisk Virksomhedsteori**

Valg af dirigent

Valg af referent

Bestyrelsens beretning for 2020

Godkendelse af regnskab

Forslag fra bestyrelsen og forsamlingen

Valg af formand og bestyrelse

11.30 **Planlægning af konference 2022**

12.00 Frokost

13.00 Tak for denne gang